

doops gezind plus

- 2 om te beginnen
- 3 vanuit de stilte
- 4-6 overdenking
Palmpasen
- 7 open ruimte
Alles dicht, alles open
- 8 zegenrijk

Kom binnen

VOORAF

Machteld Stam

Als middelbare scholier zoefde ik dagelijks op mijn fiets een heuvel af om naar school te gaan. Helaas moest ik na een lange en soms moeizame schooldag diezelfde heuvel weer op fietsen. Elektrische fietsen bestonden nog niet.

Regelmatig kwam ik puffend thuis en riep: 'Ik stik!' Mijn moeder verwelkomde mij dan aan de keukentafel waar we samen thee dronken uit de dubbelwandige theepot die tussen ons in stond. En terwijl wij daar zo zaten en bijna gedachteloos heel wat koekjes uit de trommel aten, die nooit ontbrak, kwam ik tot rust.

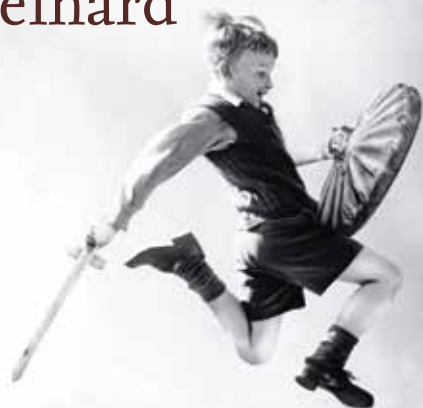
Als volwassen dochter ging ik wekelijks naar mijn moeder. Soms kwam ik later dan gepland gehaast bij haar binnen. Mijn moeder verwelkomde mij met de bijbelse woorden: 'Zij die geloven haasten niet!' Wij dronken daarna samen thee uit een kleinere dubbelwandige theepot dan vroeger en aten koekjes. In deze oase kwam ik tot rust.

Sinds kort kan ik niet meer naar mijn moeder gaan. Ze is overleden. Dit hoofdstuk uit mijn levensboek is afgesloten. De dubbelwandige theepot staat, als tastbare herinnering aan de geborgenheid die ik altijd bij mijn moeder voelde, nu in mijn huis.

FILM

Kalle Brüsewitz

Keihard

In een klap komt de wereld binnen bij de kleine Buddy. Waar zijn vuilnisbakdeksel net nog een ridderschildje was houdt het nu stenen tegen. Buddy woont in een normale straat in het

Noord-Ierse Belfast. Het is 1969 en *The Troubles* beginnen. Er ontpopt zich een strijd tussen ouders, burens, straten en wijken. Maar ook een innerlijke strijd van een kleine jongen die probeert te begrijpen waarom katholieken anders zijn dan protestanten, waarom ouders ruzie maken over geld, waarom de buurman z'n vader steeds wil spreken en wat je precies pakt als je meegesleurd wordt in een winkelplundering. De vraag is of het gezin blijft – het is en blijft hun straat, hun wereld – of dat ze vluchten. De verhalen blijven klein, vanuit het perspectief van Buddy, maar erboven hangt steeds de vraag hoe groot de wereld is en hoe die wereld je leven binnenkomt. Keihard en soms heel ontwapenend.

Belfast, scenario en regie Kenneth Branagh, 2021

COLOFON

Doopsgezind Plus is een liturgische, pastorale uitgave van de Algemene Doopsgezinde Sociëteit en verschijnt zes keer per jaar, in het hart van *Doopsgezind NL*.

Redactie Kalle Brüsewitz, Marijke van Duin, Jeannette den Ouden,

Machteld Stam & Machteld van Woerden

Ontwerp & opmaak Susan de Loor, Kantoordeloor Haarlem

Druk GBU printmedia

Oplage 5.000

Papier Maxi Offset

FSC-mix credit gecertificeerd

Contact redactie

Singel 454 | 1017 AW Amsterdam
020 623 09 14 | dn@doopsgezind.nl
www.doopsgezind.nl

© ADS 2022

uitgenodigd

Hoor!
*de roep om vreedzaam leven
al ruim tweeduizend jaar
maak je er ernst mee vandaag?*

Zie!
*de wereld in brand
mensenlevens in gevaar
wat vraagt dat van ons?*

Zwijg niet!
*sta op en ga op weg
laat de Ander binnen
en moge de gezegende van Pasen
je inspireren – grenzenloos*

Palmpasen

We weten hoe het afloopt, het verhaal van Palmpasen, over een feestelijke intocht, juichende mensen, kleurige kleren op de grond, blauwe lucht en groene takken.

En precies daarom is dit verhaal zo verwarrend. We kunnen niet onbevangen meegenieten van de feestelijke optocht. Want door het ‘Hosanna voor de Zoon van David’ heen, horen we het gestamp van soldatenlaarzen en de hamerslagen waarmee het kruis wordt opgericht. In de lofprijzing ‘Gezegend hij die komt in de naam van de Heer’ echoot het ‘Kruisigt hem, kruisigt hem’.

Stel je voor dat wij het zijn die daar staan langs de weg, aan de oostkant van de stad Jeruzalem. Misschien heb je je moeten losrukken van de drukte en de zorgen van alledag. Misschien aarzelde je om te gaan, maar was er iets onbenoembaars wat je trok. Een verhaal, een gerucht... Of misschien sta je daar afwachtend, cynisch zelfs. Het gerucht kan toch niet waar zijn dat gewoon maar een mens, een man uit een uithoek in het land, iets voor jou zou kunnen betekenen? Je vindt de mensen die naast je staan te juichen naïef en hun geschreeuw ordinair. Natuurlijk blijf je maar heel even kijken en natuurlijk alleen maar omdat je toevallig langskwam.

Daar staan we. Tussen al die andere mensen uit de straten van Jeruzalem. Kijk om je heen en zie het verdriet in de straten en stegen en de wanhoop die onder de deuren door kruipt. Hoor de mensen uit de stad over wie Jeremia zegt: ‘Vraag na en kijk of er iemand is die rechtvaardig handelt, die streeft naar vergeving’. Zie de mannen en vrouwen langs de weg. Hun hangende mondhoeken. Het verdriet en de onmacht in de rimpels en de lijnen van hun gezicht. En kijk dan in hun ogen en zie jezelf weerspiegeld. *Wie ben jij? Welke weg ga jij?*

Daar komt een man uit de richting van Betfage, een kleine voorstad ten oosten van Jeruzalem. Jezus is zijn naam en hij gaat in het licht van de opkomende zon. Bij de Olijfberg aangekomen stuurt hij twee vrienden vooruit om een ezelsjong te vinden. Want in zijn hoofd zingen de regels van de profeet Zacharias: ‘Juich Sion, Jeruzalem schreeuw het uit van vreugde! Je koning is in aantocht, bekleed met gerechtigheid en vrede. Nederig komt hij aanrijden, op een hengstveulen, het jong van een ezelin... Hij zal vrede stichten tussen de mensen.’

foto Brian Wangenheim

Dat is de weg die hij gaat. De weg van gerechtig-heid en vrede. En wij? Ondanks onszelf juichen we mee met de omstanders: ‘Hosanna’ en ‘Gezegend hij die komt in de naam van de Heer’. Bekende woorden uit de lofpsalmen in de bijbel, die het volk elk jaar zingt als het Pesach is. En misschien schreeuwen we wel zo hard, omdat de wonderlijke optocht heel anders is dan we dachten. In het midden gaat een man op een ezel. Bruinverbrand van het altijd buiten onderweg zijn, stoffige voeten in sandalen. Waar is zijn koningsmantel? We worden onrustig, verward

zelfs. Het lijkt wel of deze man elk mens aan de kant van de weg in de ogen kijkt. Of hij iedereen ziet. Ieders stem hoort. En voor hem uit en achter hem aan loopt een lange stoet van mannen en vrouwen. Haveloze mensen zijn het, vrouwen die er verdacht vrijgevochten uitzien en mannen die er wonderlijk uitzonderlijk bij lopen. Is dat niet die tollenaar en daar... loopt daar niet dat mens uit Magdala? Is dit nu een koningsstoet, is dit de hofhouding van een zoon van David? Moeten we hiervan het heil verwachten? Dus schreeuwen we nog harder, om onze

wie ben jij? welke weg ga jij?

onrust te verbergen. Want we hadden toch echt dat gerucht gehoord. Deze man maakt mensen heel door ze aan te raken en op hun eigen benen te zetten. Deze mens is bij machte een dode op te wekken. Dus ja, laten we roepen: Hosanna, help me Heer!!

Want helpen moet hij ons, klein en machteloos als we zijn. Alsof ons heil slechts van buitenaf kan komen. Of alleen anderen ons nog kunnen redden. O ja, we hebben gehoord dat deze Jezus sprak tot een mens die verlamd van angst voor het leven op bed lag: 'Pak je spullen en ga op weg'. Maar we begrijpen niet dat hij ons allemaal, jong en oud, oproept om op te staan en op weg te gaan.

Dan klinkt ergens aan de rand van de stad een vraag uit de mensenmenigte die verwoordt wat we ons allemaal afvragen: wie is die man die daar gaat op zijn ezel? Wie is hij echt? Mattheus geeft antwoord: 'Dat is Jezus, profeet uit Nazareth, profeet in de traditie van Mozes, Jeremia, Jesaja en die lange rij profeten die mensen de waarheid voorhouden. Hij is een man die spreekt in de Naam van de Eeuwige en zijn leven tot het einde toe in dienst stelt van gerechtigheid, vrede en waarheid. Een mens die blinden en verlamden geneest en hen binnen nodigt in het huis van de Heer.'

Ach, we wisten toch allang dat dit het enige is wat telt: aandacht voor elkaar, zorg voor de zwakken, strijd voor gerechtigheid. Maar wij mensen langs de weg denken dat we helden of heiligen nodig hebben die dat voor ons doen. Alsof we niet kunnen geloven dat het voor God genoeg is te proberen te leven als deze man op de ezel.

Als de stoet voorbij is gaan we stil naar huis.

We kloppen verward het stof uit onze kleren en hopen dat de burens ons niet gezien hebben. We houden onze ogen strak naar de grond gericht. Maar als we de hoek om slaan, prikken de ogen van hem die ons heeft aangekeken nog in onze rug. Alsof ze zeggen: 'Ik heb je gezien. Ik ken je talenten, je angst, wat je mist en wat je verlangt. Nee, je hoeft je niet groter te maken dan je bent en zeker ook niet kleiner. Ik wil je alleen maar iets vragen: Wie wil je zijn? Een mens langs of een mens van de weg?' +

*Het heeft de Heilige behaagd
mij in armoede te bewonen,
een schamel huis, een onderkomen
van niets, waarin het licht zich waagt
en wordt getemperd door de wanden,
maar mild in schijnselen blijft branden.*

*Lamp die in mij te wiegen hangt,
naam die mij woorden zacht leert spreken,
wijsheid die niet meer wil ontbreken
in mij die naar uw licht verlangt,
ik wil nu gaan op rechte wegen.
Geen tegenstander houdt mij tegen.*

*Al word ik onverhoeds gewond,
al komen zij om mij te schenden,
ik weet tot wie ik mij kan wenden:
ik leef met U in vast verbond,
Gij die mij naar U hebt geschapen
en in wiens kracht ik mij ontwapen.*

*Om hier te horen en te zien
een afglans van uw hoge lichten,
waarvoor zelfs serafijnen zwichten
als vuur dat vuur tot branden dient,
komen de mensen moe van strijden
op adem bij mij in mijn lijden.*

Maria de Groot | Lied 548

Alles dicht, alles open

April 2020. De eerste lockdown is afgekondigd.

Alles ging dicht. Iedereen moest naar binnen, maar lang niet iedereen kón naar binnen. De afhankelijkheid van openbare plaatsen voor toiletbezoek, of schuilen voor de regen, werd zichtbaar. Een vaak vergeten groep van dak- en thuislozen stond in steeds grotere getale voor de weinige plekken die wel open waren. De Pauluskerk in Rotterdam werd steeds voller. Maar ook die had te maken met de pandemie.

De Pauluskerk is een diaconaal centrum in het hart van Rotterdam. Een plek voor mensen die het zonder hulp niet redden: dak- en thuislozen, verslaafden, mensen met psychiatrische problemen, mensen zonder geldige verblijfspapieren, zonder betaald werk, jongeren zonder gevoel voor richting in hun bestaan, en kwetsbare ouderen. Uitgangspunt voor de Pauluskerk is het belang en het perspectief 'op beter' van deze mensen. En dus is ieder mens onvoorwaardelijk welkom.

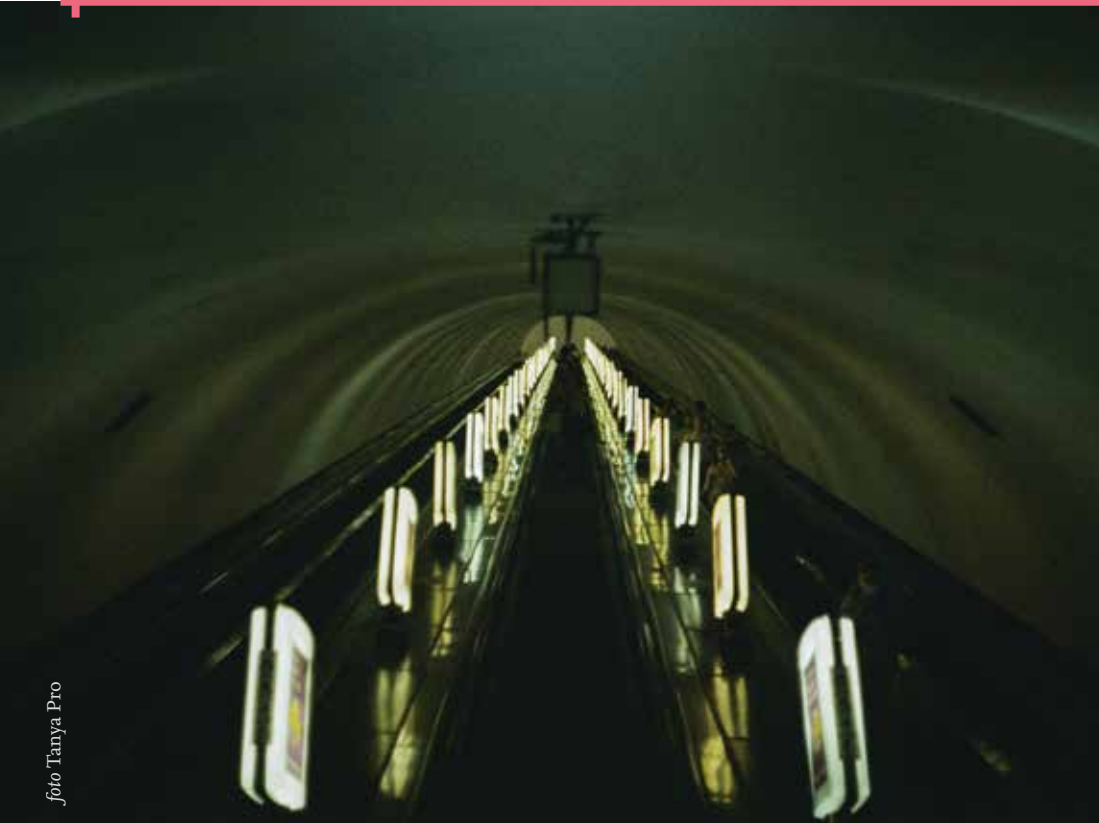
Door de haperende economie, zware bezuinigingen op maatschappelijke opvang, sociale zekerheid en gezondheidszorg, en een steeds strenger vreemdelingen- en asielbeleid, is het voor veel bezoekers steeds moeilijker geworden zich in onze maatschappij staande te houden. Zonder hulp is het voor hen nauwelijks mogelijk het tij te keren. De Pauluskerk bleef open, door alle lockdowns heen. Met honderden vrijwilligers die het belangrijk vonden te helpen. Maar ook voor de Pauluskerk werd de situatie onveilig. De mensen bleven toestromen, méér dan de kerk kon hebben.

Voor al die mensen moest opvang komen, in ieder geval overdag. Ranfar Kouwijzer, predikant-directeur van de Pauluskerk, sloeg alarm. 'Waar kunnen mensen heen als ze geen huis hebben en alles dicht is?' Met die oproep verscheen hij in kranten en op tv. Kouwijzer: 'Het was om te alarmeren, om de schrijnende situatie aan te kaarten. Primair

was het een oproep aan het stadsbestuur om in actie te komen. De reacties kwamen uit alle hoeken en gaten. Als één van de eersten meldde zich de koepel van Rotterdamse moskeeën. Een partij die we niet in eerste instantie verwacht hadden. Een aantal moskeeën, verspreid over de stad, opende overdag de deuren en schonk koffie en thee aan iedereen die dat nodig had.'

Ook de gemeente kwam in actie, huurde een kerkgebouw en vroeg het Leger des Heils de opvang daar te runnen. Zo konden de meest kwetsbaren weer ergens terecht. 'Het was heel goed om te zien dat Rotterdam een gastvrije stad blijkt te zijn, en een stad die in actie komt als dat nodig is. Hoe groot de verschillen ook zijn.' +

‘Jarek, wat denk je: ben ik een waardeloze lafaard? Waar zijn mensen als ik nog goed voor in deze tijd? Moet ik me soms van kant maken?’ Hij belde mij met deze vragen om vier uur ’s nachts. En ik moest antwoorden in een taal die niet de mijne was. Ik begon met zeggen dat hij me toch had beloofd de plekken in Kyiv die ik nog niet kende te laten zien, dat zijn vriendinnetje onlangs had gezegd dat ze met hem wilde trouwen, ‘mochten ze dit overleven’. ‘Ik ga toch op jullie bruiloft dansen – daarom mag je het niet doen, Andrei!’ Uiteindelijk kalmeerde hij een beetje...

Maar zijn vraag bleef in mijn hoofd zitten. ‘Waar zijn mensen als ik nog goed voor in deze tijd?’ En ik denk dat ik er nu een antwoord op weet. Juist in deze tijd zijn mensen als hij dringend nodig. Mensen die midden in een oorlog de vraag durven te stellen: wat moet ik met een wapen? Mensen doden? Nee, Andrei, je bent geen waardeloze lafaard! Voor mijn ben je juist een drager van hoop! Dankzij jou geloof ik dat er leven is voorbij deze wrede, dodelijke strijd. Je hebt me het vertrouwen erop teruggegeven. Zolang er mensen zijn die zich dat afvragen, is er ook een kans – voor ons allemaal. +

Jarek Kubacki is predikant van de Verenigde Doopsgezinde Gemeente IJmond

‘Wat moet ik met een wapen?’

Andrei is een 26-jarige ICT-er uit Kyiv (Kiev). Hij geeft les op de zondagsschool van de lutherse gemeente. Persoonlijk hebben we elkaar nog niet leren kennen. In december wilde ik er samen met mijn levenspartner naartoe, maar we durfden het toch niet aan vanwege de pandemie.

De eerste oorlogsochtend werd Andrei wakker door een raketinslag, vlak voor de deur van zijn flat. De volgende nacht bracht

hij in een metrostation door, samen met zijn ouders. ‘Ik ben bang’, schreef hij, ‘en ik zit na te denken: moet ik het leger in? Maar wat moet ik met een wapen? Mensen doden? Tot nu toe heb ik dat alleen in mijn computerspelletjes gedaan...’ Twee dagen later ontvluchtte Andrei de hoofdstad van Oekraïne. Hun konvooi werd onderweg weliswaar beschoten, maar hij bereikte veilig een stadje aan de grens met Moldavië.